

CHUDOBA

Téma 9

AKÝ JE VZŤAH MEDZI EVANJELIZÁCIOU A SOCIÁLNOU PRÁCOU?

Prehľad:

V tejto téme preskúmate miesto sociálnej práce v celkovej misii cirkvi. Budete sa zaoberať kritickými otázkami týkajúcimi sa sociálnej práce, jej vzťahu ku kázaniu evanjelia a taktiež otázkou, či sa sama o sebe dá považovať za „misiu.“ Nakoniec budete povzbudení k tomu, aby ste preskúmali vaše záväzky a priority a aby ste urobili také zmeny, ktoré vám umožnia osobne aplikovať biblické princípy súcitu a spravodlivosti.

Ciele:

Pomôcť zborovým vedúcim:

- Preskúmať miesto sociálnej práce v celkovej misii cirkvi.
- Preskúmať úlohu sociálnej práce v kázaní evanjelia.
- Preskúmať svoje záväzky a urobiť nevyhnutné zmeny týkajúce sa princíпов súcitu a spravodlivosti.

Možné výsledky:

Zboroví vedúci:

- Budú vedieť vysvetliť vzťah sociálnej práce v celkovom poslaní cirkvi.
- Budú vedieť jasne vysvetliť vzťah medzi sociálnou prácou a kázaním evanjelia.
- Preskúmajú svoj životný štýl a vytvoria konkrétne plány na aplikovanie toho, čo sa naučili.

KROK 1: POCHOPENIE TÉMY

Na ktoré hlavné otázky sa treba zamerať?

Hlavné prvky témy

Evanjelizácia a záujem o sociálne potreby. Je ťažko uveriteľné, že tieto dva biblické imperatívy boli v centre veľkej časti teologických sporov v Amerike v dvadsiatom storočí. Často boli zobrazované ako vzájomne sa vylučujúce spôsoby napĺňania poslania cirkvi. To malo za následok, že kresťania s dobrými úmyslami stáli na opačných stranách hrubej deliacej čiary, podozrievavo na seba zazerali a niekedy dokonca jedni druhých verejne odsudzovali ako zradcov Krista. Nebolo to tak vždy. Väčšinu dejín cirkvi boli evanjelizácia a aktívna starosť o chudobných, utečencov a iných ľudí na okraji spoločnosti považované za komplementárne aspekty poslania cirkvi. V tejto téme sa pokúsime obnoviť takúto historickú syntézu.

Avšak zrejme to nebude také jednoduché, ako si želáme. Búrlivé teologické spôsobili to, že niektoré otázky, ktoré sú pre celkové poslanie cirkvi zásadné, ležia pod povrchom a pre nás je nevyhnutné rozpoznať tieto otázky a pristupovať k nim s výhradne biblickou perspektívou.

Výroky

(Výroky sú vyjadrenia, ktoré vás majú pomôcť uvažovať o tejto téme. Môžu a nemusia odrážať biblickú múdrosť.)

„Pápež ukázal svojmu váženému hostovi, veľkému stredovekému scholastickému teológovi, všetky vatikánske poklady a zvolal: ‘Cirkev už viac nemusí vraviť “Striebra a zlata nemám!” ,To je pravda, Otče,’ odpovedal Tomáš, ,ale taktiež už nemôže povedať “V mene Ježiša vstaň a choď!”“

-Vtip o Tomášovi Akvinskom

„Ak je kresťanská cirkev verná múdreému Božiemu plánu, bude vždy v prvých liniách boja proti rasovým a sociálnym bariéram v spoločnostiach po celom svete“

-Wayne Gudem, *Systematic Theology*

„Ak kázate evanjelium do všetkých oblastí života s výnimkou záležitostí týkajúcich sa konkrétne vašej doby, vôbec nekázate evanjelium.“

-Martin Luther

V tejto krajine si nájde prácu každý, kto chce. Chudobní sú proste leniví.

„Bolo mnoho oblastí, kde [zbory pochádzajúce z reformácie] nenasledovali Bibliu tak, ako mali, ale dve z nich úplne bijú do očí: prvou je zvrátený pohľad na rasy a druhou je bezcitné nakladanie s nahromadeným bohatstvom.“

-Frances Schaeffer, *How Should We Then Live*

„[Kresťanstvo] sa špeciálnym spôsobom šírilo cez láskyplnú službu cudzincom... [Kresťania] sa nestarajú len o vlastných chudobných, ale aj o našich, zatiaľ čo tí, ktorí patria k nám, márne hľadajú pomoc, ktorú by sme im mali poskytnúť.“

-Rímsky cisár Julián (4. storočie.)

„Boží záujem o chudobných je zarážajúci a bezhraničný... Jeho vášeň pre spravodlivosť ho núti k vyhladeniu bohatých spoločností a jednotlivcov, ktorí utláčajú chudobných a zanedbávajú núdzných.“

-Ron Sider, *Rich Christians in an Age of Hunger*

Príklad zo života

Dávid

Dávid vošiel do domu, zamieril priamo ku kúpeľni, schmatol škatuľku s aspirínom a zabuchol za sebou dvere. Stihol to skôr ako sa k nemu dopotácal jeho trojročný syn s tvárou ufúľanou od čokolády. „Daj mi dvadsať minút a postarám sa o neho,“ zavolať na svoju ženu. Stretnutie misijného výboru bolo trojhodinovou vojnou záujmov a Dávida hrozne bolela hlava.

V sprche premýšľal o tom, čo sa práve odohralo. Pastor Ján, čerstvý absolvent seminára a nepochybne zapálený pre Pána, vyvíjal veľký tlak na výbor, aby prestali podporovať dvojicu misionárov, ktorí mali dlhodobý vzťah so zborom. Nešlo o to, že by proti nim mal niečo osobne, vravel pastor, v skutočnosti sa s nimi ešte ani nestretol. Podľa Jána bol problém v tom, že v skutočnosti vôbec neboli misionármi. Pracovali pre organizáciu, ktorá stavala domy pre chudobných v krajinách tretieho sveta, a pre tú organizáciu nebolo hlásanie evanjelia a privádzanie ľudí k poznaniu Krista jedným z výslovných cieľov. Ján nepochyboval, že tá dvojica boli kresťania, a vravel, že obdivuje ich oddanosť chudobným, ale ďalej vysvetľoval, že profesor teológie ho presvedčil, že výraz „misia“ by mal byť vyhradený pre organizácie, ktoré sa venujú predovšetkým budovaniu cirkvi prostredníctvom evanjelizácie, zakladania zborov atď., a že zbory by mali používať svoje obmedzené zdroje na podporu týchto skupín. Dávid musel uznať, že Ján dobre obhájil svoje stanovisko, očividne mal túto záležitosť naštudovanú do hĺbky. Avšak Dávid a viacerí ďalší nemohli akceptovať jeho postoj a okrem pastora nechcel nikto podporu zrušiť. Situácia sa nepekne zvrtila, keď Milka, ktorá mala voči Jánovi od začiatku výhrady, ho obvinila z bezcitnosti a krutosti a naznačila, že ktokoľvek, kto má také postoje, nie je ktovieakým kresťanom. Zvyšok stretnutia prebiehal v snahe veci napraviť, ale Dávid si nebol vôbec istý, že sa to podarilo.

Ako tak sedel v župane na kraji vane, cítil, že táto záležitosť by mohla radikálne rozdeliť zbor a modlil sa, aby Duch Svätý napravil túto ranu a obnovil v zbere jednotu. Potom sa zhlboka nadýchol, otvoril dvere a zavolať svojho syna.

Kristína

Kristína zavesila telefón a zamierila rovno k bicyklu, ktorý (odkedy sa stala kresťankou) bol jej odpoveďou na nahromadenú frustráciu. Na zborovom evanjelizačnom programe *Evanjelizačná explózia* sa pred viac než rokom spoznala s Ruženkou, keď navštívila ubytovňu pre ľudí s nízkym príjmom, kde Ruženka žila. Kristína sa ten večer spýtala Ruženky, či vie, kde by strávila večnosť, keby tej noci zomrela. Ruženka odpovedala vyhýbavo, no súhlasila, že bude niekoľko týždňov s Kristínou študovať Bibliu. Toto bolo pre Kristínu výzvou, keďže Ruženka očividne pochádzala z „tej zlej“ časti mesta. Ruženka netušila, kto bol otcom jej päťročného dieťaťa. Všetko, čo vedela, bolo, že sa počas jednej party opila na mol a ďalší mesiac jej vynechal cyklus.

Otec jej dvojročného dieťaťa bol vo väzbe za obchodovanie s kokaínom. Dom bol v dezolátnom stave - skutočná prekážková dráha pozostávajúca zo špinavých plienok, podstielok pre mačky a preplnených popolníkov. Deti nikdy nepočuli o teplých raňajkách, zvyčajne jedávali sušienky z polotovaru.

Ale Kristína bola odhodlaná Ruženke pomôcť, ak to bude možné, a pamätala si na svoju bezhraničnú radosť, keď po čítaní o žene pri studni Ruženka v modlitbe prijala Ježiša ako svojho Spasiteľa. Kristína robila, čo mohla, aby Ruženke pomohla a tešila sa na zmeny, ktoré v Ruženkinom živote nastanú preto, že je kresťankou... ale tieto zmeny nikdy nenastali. Ruženka s ňou prišla do zhromaždenia na bohoslužbu, ale očividne sa tam cítila nesvoja. Po niekoľkých týždňoch začala Ruženka hľadať výhovorky na to, že tam nechodí, hoci deti stále posielala. Priznala sa, že nikdy nečítala Bibliu, ktorú jej Kristína dala (a ktorá bola v dome jedinou knihou, okrem niekoľkých fotoalbumov metalových skupín) a modlila sa zriedkavo. A práve teraz Kristíne po telefóne povedala, že je znova tehotná, tento krát prípade so ženatým mužom, ktorého stretla v bare. Kristína bola rozrušená, zmätená a nahnevaná na Ruženku. Zdalo že, že to bolo úprimné, keď prijala Krista. Ako mohla i naďalej žiť takto? Alebo to celé bol len jeden veľký podvod?

Teraz, keď ste sa pozreli na *Hlavné prvky témy, Výroky a Príklady zo života*, ktoré sú tie hlavné otázky, ktorým sa je potrebné venovať, aby ste pochopili túto tému?

KROK 2: ŠTÚDIUM PÍSMÁ **Čo o tejto téme hovorí Biblia?**

- Prečítajte si Matúš 25: 31-46 a Jakub 2. Nižšie v niekoľkých odsekoch vysvetlite dôsledky týchto kľúčových textov pre sociálny aspekt misie cirkvi. V oboch prípadoch venujte pozornosť otázke, či tieto texty hovoria v prvom rade o spoločenskej zodpovednosti kresťanov za tých, ktorí sú súčasťou zboru, alebo o tých, ktorí nie sú a ako tieto otázky súvisia s celkovým poslaním cirkvi.

- Prečítajte texty uvedené nižšie a niekoľkými slovami opíšte, čo z nich vyplýva pre sociálny aspekt misie cirkvi.

Deuteronomium 10: 17-19

Deuteronomium 15:7-11

Príslovia 14:31

Izaiáš 58:6-8

Matúš 5:14-16

2 Korinťanom 8:9

Kolosanom 3:11

KROK 3: NAHLIADNUTIE DO INÝCH ZDROJOV **Čo sa môžeme naučiť' od iných autorov?**

„Misia,“ John R. W. Stott.

Úryvok z 1. kapitoly knihy *Christian Mission in the Modern World*, strany 21-31. Copyright © 1975. V origináli použité z dovolením InterVarsity Press, Downers Grove, IL. Všetky práva vyhradené.

„Evanjelikálny záväzok k prostému životnému štýlu,“ David Watson.

Úryvok z Dodatku A ku knihe *Called and Committed: World Changing Discipleship*, strany 199-204. Copyright © 1982. V origináli použité s dovolením Harold Shaw Publishing, Wheaton, IL. Všetky práva vyhradené.

„Veľký obrat,“ David O. Moberg.

Úryvok z 2. kapitoly knihy *The Great Reversal: Evangelism versus Social Concern*, strany 28-31. Copyright © 1972 David O. Moberg. Pôvodný vydavateľ: J. B. Lippincott, Philadelphia, PA. V origináli použité s dovolením autora. Všetky práva vyhradené.

Misia

John R. W. Stott

Všetci by sme mali byť schopní zhodnúť sa na tom, že misia v prvom rade vyplýva nie z podstaty cirkvi, ale z podstaty Boha. Živý Boh Biblie je vysielajúci Boh. Myslím, že to bol Johannes Blauw vo svojej knihe *The Missionary Nature of the Church*, kto prvý krát použil slovo „odstredivý“ na opis misie cirkvi. Potom ho profesor J. G. Davies použil na označenie samého Boha. Boh, píše Davies, je „odstredivá Bytosť“ (*Worship and Mission*, 1966, s. 28). Je to dramatický slovný zvrät. Ale stále je to iba inak povedané to, že Boh je láska, stále hľadajúca iných sebao-
betavou službou.

Tak poslal Abraháma s príkazom vyjsť zo svojej krajiny a od svojho príbuzenstva do veľkého neznáma a sľúbil mu, že ak poslúchne, požehná ho a cez neho požehná svet. (Genezis 12:1-3). Neskôr poslal Jozefa do Egypta, premáhajúc dokonca i krutosť jeho bratov, aby počas hladu na zemi zachoval zbožný zostatok (Genezis 45:4-8). Potom poslal Mojžiša k jeho utláčaným bratom v Egypte s dobrou správou o oslobodení a povedal mu: „Teraz choď, posielam ťa k faraónovi. Vyveď môj ľud... z Egypta!“ (Exodus 3:10). Po exode a usadení sa poslal sled prorokov s varovaniami a zasľúbeniami pre svoj ľud. Ako povedal cez Jeremiáša: „Odo dňa, keď vaši otcovia vyšli z Egypta, neustále až podnes som k nim posielal svojich služobníkov, prorokov, ale nepočúvali ma (Jeremiáš 7:25-26, pozri tiež 2 Kronická 36:15-16). Po babylonskom zajatí ich milostivo poslal späť do svojej krajiny a poslal k nim a s nimi ďalších poslov, aby im pomohol znovu vybudovať chrám, mesto a národný život. Potom, konečne, „keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna“ a potom Otec a Syn poslali na deň Letnic Ducha (Galafanom 4:4-6; Ján 14:26; 15-26; 16:7; Skutky 2:33).

Všetko toto je zásadný biblický podklad pre akékoľvek porozumenie

misii. Hlavná misia je tá Božia, pretože je to on, kto posielal svojich prorokov, svojho Syna a svojho Ducha. Z týchto misií je ústrednou misia Syna, pretože bola zavŕšením služby prorokov a ako svoj vrchol obsahovala zoslanie Ducha. A teraz Syn posielal tak, ako bol on sám poslaný. Už počas svojej verejnej služby vyslal prvých apoštolov a potom sedemdesiatich ako rozšírenie svojej vlastnej služby kázania, vyučovania a uzdravovania. Potom, po svojej smrti a vzkriesení, rozšíril záber misie na všetkých, ktorí ho volajú Pánom a sami sú jeho učeníkmi, pretože počas Veľkého poverenia tam boli prítomní okrem apoštolov aj ďalší (napr. Lukáš 24:33). Nemôžeme obmedziť jeho význam len na apoštolov.

Veľké poverenie

Toto nás privádza k uvažovaniu o obsahu Veľkého poverenia. K čomu Pán Ježiš poveril svojich ľudí? Bez pochyb väčšina verzií (zdá sa totiž, že to bolo opakované viacerými spôsobmi pri viacerých príležitostiach) zdôrazňuje evanjelizáciu. „Choďte do celého sveta a ohlasujte evanjelium všetkému stvoreniu“ je známy príkaz na „predĺženom konci“ Markovho evanjelia, o ktorom sa zdá, že bol pridaný neskôr, po tom, čo sa Markov pôvodný záver stratil (Marek 16:15). „Choďte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch a krstite ich... a naučte ich...“ je matúšovská verzia (Matúš 28:19-20), zatiaľ čo Lukáš zaznamenáva na konci svojho evanjelia, že „všetkým národom... sa bude hlásať pokánie na odpustenie hriechov“ (Lukáš 24:47; Skutky 1:8). Tento hromadiaci sa dôraz je zrejмый. Týka sa kázania, svedectva a získavania učeníkov a mnohí na základe toho usudzujú, že misiou cirkvi, podľa spresnenia vzkrieseným Pánom, je výlučne misia kázania, obracania k viere a vyučovania. Naozaj, prizná-

vam, že ja sám som obhajoval toto stanovisko na Svetovom kongrese o evanjelizácii v Berlíne roku 1966, keď som sa snažil vyložiť tri hlavné verzie Veľkého poverenia.

Avšak dnes by som sa vyjadril inak. Nejde len o to, že poverenie zahŕňa povinnosť učiť obrátených všetko, čo Ježiš predtým prikázal, a že spoločenská zodpovednosť je jednou z vecí, ktoré prikázal. Teraz vidím jasnejšie, že nie len dôsledky poverenia ale i samotné poverenie je potrebné chápať tak, že obsahuje spoločenskú i evanjelizačnú zodpovednosť, ak nechceme byť vinní z prekrúcania Ježišových slov. Kľúčová podoba, v ktorej sa k nám Veľké poverenie dostalo (hoci je najviac zanedbávaná, pretože je najnákladnejšia) je jánovská. Ježiš to vo svojej modlitbe v hornej miestnosti predpovedal, keď vravel Otcovi: „Ako si ma ty poslal do sveta, tak som ich aj ja poslal do sveta (Ján 17:18). A pravdepodobne v tej istej hornej miestnosti, avšak po svojej smrti a vzkriesení, zmenil svoj modlitebný výrok na poverenie a povedal „Ako mňa poslal Otec, tak ja posielam vás“ (Ján 20:21). V oboch týchto vetách urobil Ježiš viac, než aby len vyvodil nejasnú paralelu medzi jeho a našou misiou. Zámerne a dôkladne urobil svoju misiu *vzorom* pre našu misiu, hovoriac „Ako mňa poslal Otec, *tak* ja posielam vás.“ Preto naše porozumenie misii cirkvi musí byť odvodené z nášho porozumenia Synovej misii. Prečo a ako poslal Otec Syna?

Iste, hlavný zámer Synovho príchodu na svet bol jedinečný. Možno toto je časť dôvodu, pre ktorý sa kresťania zdráhajú akýmkoľvek spôsobom uvažovať o svojej misii ako o porovnateľnej s tou jeho. Otec totiž poslal Syna, aby bol Spasiteľom sveta, a aby s týmto zámerom priniesol obeť zmierenia za naše hriechy a nám priniesol večný život (1 Jánov 4:9, 10, 14). Naozaj, on sám povedal, že prišiel „hľadať a spasiť, čo zahynulo“ (Lukáš 19:10). V týchto veciach ho nemôžeme napodobňovať. Nie sme spasiteľmi. Ale i tak je toto všetko nedostatočný popis toho, prečo prišiel.

Je lepšie začať niečím všeobecnejším a povedať, že prišiel slúžiť. Jeho súčasníci poznali Danielovo apokalyptické videnie o synovi človeka, ktorý dostal vládu a ktorému slúžili všetky národy (Daniel 7:14). Ale Ježiš vedel, že musel slúžiť pred tým, ako mali slúžiť jemu, a že musel podstúpiť utrpenie pred tým, ako mal dostať vládu. A tak zlúčil dva zdanlivo nekompatibilné starozmluvné obrazy, Danielovho syna človeka a Izaiášovho trpiaceho služobníka a povedal: „Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby sám slúžil a dal svoj život ako výkupné za mnohých“ (Marek 10:45). Vykupujúca obeť za hriech bola obeťou, ktorú mohol priniesť len on sám, ale tá mala byť vyvrcholením života služby, a tak my tiež môžeme slúžiť. „Ja som medzi vami ten,“ povedal pri inej príležitosti, „čo obsluhuje“ (Lukáš 22:27). Tak dal sám seba do nezištnej služby druhým a táto služba mala rôzne podoby podľa potrieb ľudí. Určite kázal, zvestoval dobrú správu o Božom kráľovstve a vyučoval o príchode a podstate tohto kráľovstva, o tom ako doň vojsť a ako sa bude šíriť. Ale slúžil skutkami rovnako ako slovami a pri Ježišovej službe sa jeho činy a jeho slová nedajú oddeliť. Sýtil hladné ústa a umýval špinavé nohy, liečil chorých, potešoval smutných a dokonca kriesil mŕtvych. A teraz posiela nás, vraví, ako jeho poslal Otec. A preto naša misia, tak ako tá jeho, má byť služobnou misiou. On sa zriekol svojho postavenia a prijal úlohu služobníka, a my máme mať jeho pokorné zmýšľanie (Filipským 2:5-8). Poskytuje nám perfektný vzor pre slúženie a posiela svoju cirkev do sveta, aby bola slúžiacou cirkvou. Nie je obnovenie tohto biblického dôrazu pre nás zásadné? V mnohých našich kresťanských postojoch a činoch máme tendenciu (obzvlášť tí, čo žijú v Európe a Severnej Amerike) byť skôr šéfmi ako sluhami. Avšak zdá sa, že práve v našej úlohe sluhov nachádzame zlúčenie evanjelizácie a sociálnej práce. Obidve by pre nás mali byť, ako boli pre Krista, autentickými vyjadreniami slúžiacej lásky.

Synova misia má ďalší rozmer, ktorý má misia cirkvi napodobňovať, a síce to, že aby Syn slúžil, bol poslaný *do sveta*. Neprišiel ako návštevník z vesmíru ani neprišiel ako cudzinec prinášajúci cudziu kultúru. Vzal na seba našu ľudskosť, naše telo a krv, našu kultúru. V skutočnosti sa stal jedným z nás a zakúsil našu krehkosť, naše utrpenie a naše pokušenia. Dokonca niesol náš hriech a zomrel našou smrťou. A teraz nás posiela „do sveta“ aby sme sa stotožňovali s druhými ako sa aj on stotožnil s nami, aby sme sa stali zraniteľnými, ako bol aj on (pritom však nemáme stratiť našu kresťanskú identitu). Jedným z najviac zrejmých zlyhaní nás kresťanov, nevynímajúc nás, ktorí sa nazývame evanjelikálnymi kresťanmi, je, že len zriedkavo berieme tento princíp vtelenia vážne. Jedna správa z Mexico City z roku 1963 znie: „Ako náš Pán na seba vzal naše telo, tak povoláva svoju cirkev k tomu, aby na seba vzala sekulárny svet. Toto je ľahké povedať a ťažké urobiť“ (*Witness in Six Continents*, s. 151). Je pre nás prirodzenejšie kričať evanjelium na diaľku než sa hlboko zapojiť do ich životov, premýšľať o ich kultúre a ich problémoch a prežívať s nimi ich trápenia. Avšak tejto implikácii Pánovho príkladu sa nedá utiecť. Ako to je sformulované v Lausannskej zmluve: „Vyznávame, že Kristus posiela svojich vykúpených ľudí do sveta tak, ako jeho poslal Otec, a že si to vyžaduje rovnako hlboké a nákladné preniknutie do sveta (odsek 6).

Vzťah medzi evanjelizáciou a sociálnou prácou

Aký by teda mal byť vzťah medzi evanjelizáciou a sociálnou prácou v našej celkovej kresťanskej zodpovednosti? Ak uznáme, že sa nemôžeme sústreďovať len na evanjelizáciu a vylúčiť záujem o spoločnosť, ani že nemôžeme urobiť sociálnu prácu náhradou za evanjelizáciu, potrebujeme definovať vzťah medzi týmito dvoma vecami. Existujú tri hlavné spôsoby, ktorými sa o to ľudia pokúsili.

Po prvé, niektorí pokladajú sociálnu prácu za *prostriedok evanjelizácie*. V tomto prípade je evanjelizácia a získavanie obrátených hlavným cieľom, ale sociálna práca je užitočnou prípravou, efektívnym prostriedkom k dosiahnutiu tohto cieľa. Vo svojej najokatejšej podobe je v tomto prípade sociálna práca (či už ide o poskytovanie jedla, lekárskej starostlivosti alebo vzdelania) sladidlom, návnadou na háčiku, zatiaľ čo vo svojej najlepšej podobe obsahuje evanjelium, ktoré by za iných okolností chýbalo. V oboch prípadoch naša filantropia zaváňa pokrytectvom. Poháňa nás k nej úplne iný, skrytý motív. A následkom toho, že naša sociálna práca je len prostriedkom k inému cieľu, je, že získavame takzvaných „ryžových kresťanov.“ Je to nevyhnutné, keďže my sami sme „ryžoví evanjelisti.“ Oni ten klam prebrali od nás. Nečudo, že Gándhí v roku 1931 povedal: „Získavanie konvertitov pod rúskom humanitárnej pomoci považujem prinajmenšom za nezdravé... Prečo by som mal vymeniť svoje náboženstvo len preto, že ma nejaký doktor, ktorý vyznáva kresťanstvo, vyliečil z nejakej choroby...?“

Druhý spôsob spojenia evanjelizácie a sociálnej práce je lepší. Považuje sociálnu prácu nie za prostriedok evanjelizácie, ale za *prejav evanjelizácie*, alebo aspoň za prejav hlásaného evanjelia. V tomto prípade nie je filantropia umelo zvonka pripojená k evanjelizácii, ale vyrastá z nej ako jej prirodzené vyjadrenie. Takmer by sa dalo povedať, že sociálna práca sa stáva „sviatosťou“ evanjelizácie, pretože výrazne zviditeľňuje jej posolstvo. J. Herman Bavnick vo svojej slávnej knihe *An Introduction to the Science of Missions* (vydané roku 1954 v Holansku a v roku 1960 vydavateľstvom Presbyterian and Reformed Publishing Co.) obhajuje toto stanovisko. Píše, že zdravotná starostlivosť a vzdelanie sú viac ako len „oprávnenými a nevyhnutnými prostriedkami pre vytváranie príležitostí pre kázanie“, pretože „ak je táto služba motivovaná náležitou láskou a súcitom, prestáva byť len prípravou a v tom momente sa

stáva kázaním“ (s. 113). Nemali by sme sa zdráhať s tým súhlasiť, pretože v Ježišovej službe k tomu máme silný precedens. Jeho činy a skutky patrili k sebe, slová vykladali činy a činy zosobňovali slová. Nielen, že oznámil dobrú správu o kráľovstve, on robil viditeľné „znamenia kráľovstva.“ Keď ľudia nechceli veriť jeho slovám, tak povedal, aby mu verili aspoň pre jeho skutky (Ján 14:12).

Biskup John V. Taylor to formuluje podobne vo svojej knihe *For All the World* (Hodder and Stoughton, 1966), ktorá patrí do série „Christian Foundations.“ Popisuje v nej trojitý spôsob prezentácie evanjelia, ktorý pozostáva z vyjadrenia evanjelia kresťanmi tým, čo hovoria (hlásanie), tým, kým sú (svedectvo) a tým, čo robia (služba) (str. 40,43). Toto je tiež pravda, a obratne sformulovaná. Avšak som pri nej na rozpakoch, pretože robí zo služby podkategóriu evanjelizácie, aspekt ohlasovania. Nepopieram, že dobré skutky lásky slúžili ako dôkazy, keď ich Ježiš konal a keď ich konáme my (pozri Matúš 5:16). Ale nedokážem akceptovať, že toto je ich jediné či dokonca hlavné opodstatnenie. Ak ním je, tak stále sú len prostriedkom k dosiahnutiu cieľa. Ak sú dobré činy viditeľným kázaním, očakávajú reakciu, ale ak sú dobré činy viditeľným milovaním, nič za to nečakajú (Lukáš 6:35).

To ma privádza k tretiemu spôsobu, ako opísať vzťah medzi evanjelizáciou a sociálnou prácou. Verím, že tento je ten skutočne kresťanský: sociálna práca je *partnerom evanjelizácie*. Ako partneri tieto dve veci patria k sebe, ale stále sú od seba nezávislé. Každá stojí na vlastných nohách sama o sebe popri tej druhej. Ani jedna nie je prostriedkom k dosiahnutiu tej druhej ani prejavom tej druhej. Pretože každá je cieľom sama o sebe. Obe sú prejavom nepredstieranej lásky. Ako to sformuloval Národný evanjelikálny anglikánsky kongres v Keele roku 1967, „evanjelizácia a súcitná služba patria k sebe v Božej misii (odsek 2.20).

Apoštol Ján mi to pomohol pochopiť týmito slovami zo svojho prvého

listu: „Ak však niekto má pozemský majetok a vidí svojho brata v núdzi, a zatvorí si pred ním srdce, ako v ňom môže byť Božia láska? Deti, nemilujme slovom ani rečou, ale skutkom, opravdivo (1 Jánov 3:17-18). Tu činná láska pochádza z dvojakej situácie, najprv z „videnia“ brata v núdzi a potom z disponovania prostriedkami k naplneniu jeho potreby. Ak nedám do vzťahu to, čo mám, s tým, čo vidím, nemôžem o sebe tvrdiť, že vo mne prebýva Božia láska. Navyše, tento princíp platí pre akýkoľvek typ potreby, ktorú pozorujeme. Môžem vidieť duchovnú potrebu (hriech, vina, poblúdenie) a mám poznanie o evanjeliu, aby som ju naplnil. Alebo potreba, ktorú vidím, môže byť choroba, nevzdelanosť alebo zlé ubytovanie, a môžem mať medicínsku, vzdelávaciu alebo sociálnu odbornosť na to, aby som ju naplnil. Vidieť potrebu a mať riešenie núti lásku konať, a či tá činnosť bude evanjelizačná alebo sociálna alebo dokonca politická závisí od toho, čo vidíme a čo máme. To neznamená, že slová a činy, evanjelizácia a spoločenská aktivita sú takými neoddeliteľnými partnermi, že každý z nás musí byť neustále zapojený do oboch. Situácie sú rôzne a rôzne sú i povolania kresťanov. Čo sa týka situácií, budú prípady, keď v prvom rade bude záležať na niečej večnosti, pretože nemieme zabúdať, že ľudia bez Krista smerujú do záhuby. Ale určite nastanú i iné situácie, keď niečie materiálne potreby budú také naliehavé, že ten človek nebude schopný počuť evanjelium, keby sme mu ho povedali. Muž, ktorý padol do rúk zlodejom, v tej chvíli nadovšetko potreboval olej a obvazy na svoje rany a nie mať vo vreckách evanjelizačné traktáty. Podobne to sformuloval i jeden misionár v Nairobi, ktorého cituje Biskup John Taylor: „hladný muž nemá uši“ (s. 37). Ak je náš nepriateľ hladný, náš biblický mandát nie je evanjelizovať ho, ale nakrmiť ho! (Rimanom 12:20). Aj tu existuje rozmanitosť kresťanských povolání a každý kresťan by mal byť verný tomu svojmu. Lekár by nemal zanedbávať vykonávanie zdravotnej starostlivosti

pre to, aby mohol evanjelizovať, a ani evanjelista by nemal byť odpútavaný od služby slova službou starostlivosti, ako to apoštoli rýchlo zistili (Skutky 6).

Veľké prikázanie

Vráťme sa teraz k Veľkému povereniu. Snažil som sa preukázať, že jeho jánovská podoba, podľa ktorej má cirkev svoju misiu tvarovať podľa Synovej, ukazuje, že sme poslaní do sveta slúžiť a že pokorná služba, ktorú máme robiť, pre nás bude obsahovať, rovnako ako to bolo u Krista, aj slová aj činy, starostlivosť o chudobných a o chorobu tela i duše. Inými slovami, evanjelizačnú i sociálnu činnosť. Ale predpokladajme, že niekto je stále presvedčený, že Veľké poverenia sa týka výlučne evanjelizácie. Čo potom?

Trúfam si povedať, že niekedy, zrejme pre to, že to bol posledný pokyn, ktorý nám Ježiš dal pred tým, ako sa vrátil k Otcovi, pripisujeme Veľkému povereniu príliš výnimočné miesto našom kresťanskom zmýšľaní. Prosím, nechápte ma zle. Pevne verím, že celá cirkev má povinnosť poslúchať Pánovo poverenie prinášať evanjelium všetkým národom. Ale taktiež mi ide o to, aby sme toto nepovažovali za jediný pokyn, ktorý nám Ježiš zanechal. Taktiež citoval Levitikus 19:18: „miluj svojho bližneho ako seba samého,“ nazval to „druhým a veľkým prikázanim“ (druhým v dôležitosti hneď za najvyšším príkazom milovať Boha celou svojou bytosťou), a obsérne ho popísal v Kázni na hore. Pri tom trval na tom, že v Božom slovníku náš bližný zahŕňa nášho nepriateľa a že milovať znamená „robiť dobre“, teda aktívne a konštruktívne sa oddať službe k blahu našich bližných.

Sú tu teda dva Ježišove pokyny – veľké prikázanie „milovať svojho bližneho“ a veľké poverenie „ísť a získavať učeníkov.“ Ako spolu súvisia? Niektorí z nás sa správajú, ako by sme ich považovali za totožné, takže keď niekomu povieme evanjelium, domnievame sa, že sme naplnili našu zodpovednosť milovať ho. Ale tak to nie je. Veľké pove-

renie ani nevysvetľuje, ani nevyčerpáva, ani nepredčí Veľké prikázanie. Robí to, že k požiadavke lásky a služby bližnemu pridáva nový a urgentný kresťanský prvok. Ak skutočne milujeme svojho bližneho, niet pochyb že mu povieme dobrú správu o Ježišovi. Ako by sme vôbec mohli tvrdiť, že ho milujeme, ak poznáme evanjelium, ale nepodelíme sa oň? Avšak takisto platí, že ak skutočne milujeme svojho bližneho, nezostaneme len pri evanjelizácii. Naš bližný nie je ani nehmotná duša, že by sme mali milovať len jeho dušu, ani bezduché telo, že by sme sa mali starať len o jeho fyzické blaho, dokonca nie je ani telo a duša oddelené od spoločnosti. Boh stvoril človeka, ktorý je mojim bližným ako dušu a telo v spoločensťve. Preto ak milujeme nášho bližneho takého, akého ho Boh stvoril, nevyhnutne nám musí záležať na jeho celkovom blahu, na dobre pre jeho dušu, telo a spoločensťvo. Takéto vnímanie človeka ako spoločenskú a telesno-duchovnú bytosť nám kladie za povinnosť pridať *politický* rozmer k našim záujmom o spoločnosť. Humanitárne aktivity sa starajú o obeť chorej spoločnosti. Malo by nám záležať na preventívnej medicíne i zdraví spoločnosti, čo znamená snahu o lepšie spoločenské štruktúry, v ktorých mier, dôstojnosť, sloboda a spravodlivosť sú prístupné pre všetkých ľudí. A nie je dôvod, prečo by sme sa pri snahe o dosiahnutí tohto cieľa nemali spojiť s dobre zmýšľajúcimi ľuďmi, i keď nie sú kresťanmi.

Ako zhrnutie sa dá povedať, že sme poslaní do sveta, tak ako Ježiš, aby sme slúžili. Toto je totiž prirodzeným prejavom našej lásky k našim bližným. Milujeme. Ideme. Slúžime. A pri tom nemáme (alebo by sme nemali mať) žiadne postranné úmysly. Je pravda, že evanjeliu chýba zviditeľnenie ak ho len kážeme, a hodnovernosť, ak nám, ktorí ho kážeme, ide len o duše a nejde nám o blaho ľudských tiel, situácií a spoločensťiev. Avšak dôvodom pre to, aby sme prijali spoločenskú zodpovednosť, nie je v prvom rade snaha zviditeľniť evanjelium alebo ho urobiť hodnoverným. Ide skôr o jednoduchý, nekompli-

kovaný súcit. Láska nepotrebuje oprávnenie. Proste existuje v službe všade, kde je to potrebné.

„Misia“ teda nie je slovom, ktoré označuje všetko, čo cirkev robí. Výrok „cirkev je misia“ síce znie dobre, ale je prehnaný. Pretože cirkev je uctievanie spoločensťovo rovnako ako slúžiace, a hoci uctievanie a služba patria k sebe, nemali by sme si ich zamieňať. A ako sme videli, ani „misia“ nezahŕňa všetko, čo Boh robí vo svete. Pretože Boh Stvoriteľ je neustále činný vo svojom svete cez prozreteľnosť, všeobecnú

milosť a cez súd, čo je dosť oddelené od zámerov, pre ktoré poslal do sveta svojho Syna, Ducha a cirkev. „Misia“ opisuje skôr všetko, čo je cirkev poslaná do sveta robiť. „Misia“ zahŕňa dvojitý typ služby – byť „soľou zeme“ a „svetlom sveta.“ Pretože Kristus *posiela* svojich ľudí po zemi, aby boli soľou a *posiela* svojich ľudí do sveta, aby boli jeho svetlom (Matúš 5:13-16).

*

Evanjelikálny záväzok k prostému životnému štýlu

David Watson

Boli sme spolu štyri dni. 85 kresťanov z 27 krajín sa zaoberalo uznesením „mať prostý životný štýl,“ sformulovaným v Lausannskom záväzku (1974). Snažili sme sa načúvať Božiemu hlasu cez stránky Biblie, cez náreky hladujúcich chudobných a jeden cez druhého. A veríme, že Boh k nám prehovoril.

Ďakujeme Bohu za jeho veľké spasenie prostredníctvom Ježiša Krista, za jeho zjavenie v Písme, ktoré je svetlom na našej ceste, a za moc Ducha Svätého urobiť z nás svedkov a služobníkov vo svete.

Sme znepokojení nespravodlivosťou sveta, záleží nám na jej obetiach a sme pohnutí k pokániu za našu spoluúčasť na nej. Taktiež sme boli pohnutí k čerstvým predsavzatiam, ktoré vyjadrujeme v tomto Záväzku.

1. Stvorenie

Uctieваме Boha ako Stvoriteľa všetkých vecí a oslavujeme dobro jeho stvorenia. Vo svojej štedrosti nám dal k radosti všetko a my to prijímame z jeho rúk s pokornou vďačnosťou (1 Timoteovi 4:4,6,17). Božie stvorenie sa vyznačuje veľkou hojnosťou a rozmanitosťou a jeho zámerom je, aby jeho zdroje boli opatrované a zdieľané na úžitok všetkých.

Preto odsudzujeme ničenie životného prostredia, mrhanie a nadmerné hromadenie. Zásadne neakceptujeme biedu chudobných, ktorý trpia následkom tohto zla. Taktiež nesúhlasíme s jednotvárnosťou askétov. Toto všetko totiž popiera Stvoriteľovu dobrotu a odráža tragédiu pádu. Uznávame našu účasť na týchto veciach a robíme pokánie.

2. Správcovstvo

Keď Boh stvoril človeka, muža a ženu, na svoj vlastný obraz, dal im vládu nad zemou (Genezis 1:26-28).

Urobil ich správcami svojich zdrojov a oni sa stali zodpovednými pred ním ako Stvoriteľom, pred zemou, ktorú mali zveľaďovať, a pred inými ľudskými bytosťami, s ktorými sa mali deliť o jej bohatstvo. Tieto pravdy sú také hlboké, že autentické ľudské naplnenie závisí od správneho vzťahu k Bohu, bližným a zemi so všetkými jej zdrojmi. Ľudskosť človeka sa znižuje, ak nemá podiel na týchto zdrojoch.

Neverným správcovstvom, pri ktorom zlyhávame v hospodárení s obmedzenými zdrojmi zeme, v ich plnom využívaní alebo v ich spravodlivom rozdeľovaní, sa dopúšťame neposlušnosti voči Bohu a taktiež vzdávať ľudí od jeho zámeru s nimi. Preto sme odhodlaní ctiť Boha ako vlastníka všetkých vecí, pamätať na to, že sme správcami a nie majiteľmi akéhokoľvek pozemku alebo majetku, ktorý máme, používať ich v službe iným a snažiť sa o spravodlivosť pre chudobných, ktorí sú zneužívaní a neschopní sami sa brániť.

Tešíme sa na „obnovenie všetkého“ pri Kristovom návrate (Skutky 3:21). Vtedy bude obnovená naša plná ľudskosť, takže dnes musíme ohlasovať ľudskú dôstojnosť.

3. Chudoba a bohatstvo

Vyznávame, že nedobrovoľná chudoba je urážkou Božej dobroty. V Biblii je spojená s bezmocnosťou, pretože chudobní sa nedokážu brániť. Boh vyzýva vládcov, aby svoju moc používali na ochranu a nie na zneužívanie chudobných. Cirkev sa spoločne s Bohom a chudobnými musí postaviť nespravodlivosti, musí trpieť spolu s nimi a vyzývať našich vládcov, aby plnili svoju úlohu danú od Boha.

Zápasili sme o to, aby sme otvorili svoje mysle a srdcia nepríjemným Ježišovým slovám o bohatstve. On hovorí: „Vyvarujte sa akejkolvek chamtivosti po majetku“ a „život človeka nezávisí od

jeho majetku a hojnosti“ (Lukáš 12:15). Počúvali sme jeho varovanie o nebezpečenstvách bohatstva. Lebo bohatstvo prináša starosti, márnosť a falošný pocit bezpečia, utlačanie chudobných a ľahostajnosť k utrpeniu núdzných. Preto je ťažké vstúpiť bohatému do nebeského kráľovstva (Matúš 19:23) a lakomí do neho nepatria. Kráľovstvo je dar pre všetkých, ale je to obzvlášť dobrá správa pre chudobných, pretože oni budú mať najväčší úžitok zo zmien, ktoré prináša.

Veríme, že Ježiš stále volá niektorých ľudí (možno dokonca nás) k nasledovaniu ho v živote úplnej, dobrovoľnej chudoby. Volá všetkých svojich nasledovníkov k vnútornej slobode od zvodov bohatstva (pretože je nemožné slúžiť aj Bohu aj peniazom) a k obetavej štedrosti („byť bohatými na dobré skutky, byť štedrými vedieť sa rozdeliť s inými“ 1 Timoteovi 6:18).

Motiváciou a vzorom pre kresťanskú štedrosť nie je naozaj nič menšie ako príklad samotného Ježiša Krista, ktorý, „hoci bol bohatý, sa stal chudobným, aby sme my jeho chudobou zbohatli“ (2 Korinťanom 8:9). Bola to drahá, cielená sebaobet a my chceme hľadať jeho milosť k tomu, aby sme ho mohli nasledovať. Sme odhodlaní spoznať chudobných a utlačaných ľudí, spoznať pri nich nespravodlivosť, snažiť sa zmierniť ich trápenia a pravidelne sa za nich modliť.

4. Nové spoločenstvo

Tešíme sa, že cirkev je nové spoločenstvo nového veku, ktorej členovia sa tešia z nového života a nového životného štýlu. Prvotná kresťanskú cirkev, založená v Jeruzaleme na deň Letníc, bola charakteristická dovtedy nepoznanou úrovňou spoločenstva. Tí Duchom naplnení veriaci sa navzájom milovali natoľko, že predávali a delili sa o svoje majetky. Hoci ich predávanie a dávanie bolo dobrovoľné a nejaké osobné vlastníctvo bolo zachované (Skutky 5:4), bolo podriadené potrebám spoločenstva, „a nikto nepokladal za svoje nič z toho, čo mu patrilo (Skutky

4:32). To znamená, že boli slobodní od sebeckého domáhania sa majetkových práv. A následkom ich zmenených ekonomických pomerov „medzi nimi nikto netrpel biedou“ (Skutky 4:34).

Tento princíp štedrého a obetaveho delenia sa, vyjadrený v poskytovaní nás samých a našich majetkov k dispozícii núdznym, je nenahraditeľnou súčasťou každého zboru, ktorý je naplnený Duchom Svätým. Takže tí z nás, ktorí sú v akejkoľvek časti sveta bohatí, sú odhodlaní viacej pracovať na tom, aby zmenšili núdzu menej privilegovaných veriacich. Inak budeme ako tí bohatí kresťania v Korinte, ktorí jedli a pili príliš veľa, zatiaľ čo ich chudobní bratia a sestry ostali hladní, a zaslúžime si ostré napomenutie, ktoré sa im dostalo od Pavla za znevažovanie Božej cirkvi a znesväcovanie Kristovho tela (1 Korinťanom 11:20-24). Namiesto toho ich chceme napodobňovať v ich neskoršej situácii, keď ich Pavol vyzýval, aby zo svojej hojnosti dali schudobneným kresťanom v Judsku „aby sa dosiahla rovnosť“ (2 Korinťanom 8:10-15). Bola to prekrásna ukážka starostlivej lásky a pohansko-židovskej súdržnosti v Kristovi.

My musíme v rovnakom duchu hľadať spôsoby, ako uzatvárať spoločné cirkevné obchody v spojitosti s minimálnymi nákladmi na cestu, jedlo a ubytovanie. Vyzývame zbory a mimozborové organizácie, aby si pri svojom plánovaní dôsledne uvedomovali potrebu integrity v spoločnom životnom štýle a svedectve.

Kristus nás vyzýva, aby sme boli vo svete soľou a svetlom, aby sme zvrátili jeho spoločenský rozklad a osvetľovali jeho temnotu. Ale naše svetlo musí svietiť a naša soľ si musí zachovať svoju slanosť. Nové spoločenstvo sa najviac líši od sveta – vo svojich hodnotách, štandardoch a životnom štýle – vtedy, keď svetu predkladá radikálne atraktívnu alternatívu a tak uskutočňuje svoj najväčší vplyv pre Krista. Zaväzujeme sa modliť za obnovu našich zborov a pracovať na nej.

5. Osobný životný štýl

Ježiš, náš Pán, nás povoláva k svätosti, pokore, jednoduchosti a spokojnosti. Taktiež nám sľubuje svoj pokoj. Avšak priznávame, že sme často dovolili nesvätým túžbam, aby náš vnútorný pokoj narušili. Takže bez stálej obnovy Kristovho pokoja v našich srdciach bude náš dôraz na jednoduchý život jednostranný.

Naša kresťanská poslušnosť vyžaduje prostý životný štýl bez ohľadu na potreby iných. Napriek tomu skutočnosť, že 800 miliónov ľudí žije v chudobe a približne 10 000 denne zahynie od hladu, robí akýkoľvek iný životný štýl neobhájiteľným.

Zatiaľ čo niektorí z nás boli povolani žiť medzi chudobnými a iní k tomu, aby otvorili svoje domy núdznym, všetci sme odhodlaní osvojiť si jednoduchší životný štýl. Máme v úmysle preskúmať naše príjmy a výdavky, aby sme vedeli vyžiť z menej a mohli viac dávať. Nespisujeme žiadne pravidlá ani nariadenia ani pre seba, ani pre druhých. Avšak sme odhodlaní zavrhnúť mrhanie a odporovať extravagancii v osobnom živote, obliekaní sa a bývaní, cestovaní a cirkevných stavbách. Taktiež uznávame rozdiel medzi nevyhnutnosťou a luxusom, oslavami a rutinou, a medzi službou Bohu a otroctvom móde. Na stanovenie hraníc je potrebné naše svedomité zamýšľanie sa spolu s členmi našich rodín. Tí z nás, ktorí patria do západného sveta, potrebujú pomoc našich bratov a sestier z tretieho sveta v hodnotení našich štandardov a výdavkov. Tí z nás, ktorí žijú v treťom svete uznávajú, že aj oni sú vystavení pokušeniu závisti. Preto všetci potrebujeme vzájomné porozumenie, povzbudzovanie a modlitby.

6. Medzinárodný vývoj

Opakujeme slová Lausannského záväzku: „Sme šokovaní chudobou miliónov a znepokojení nepravosťami, ktoré ju spôsobujú.“ Štvrtina svetovej populácie sa teší jedinečnej prosperite, zatiaľ čo iná štvrtina trpí večnou chu-

dobou. Tento drsný nepomer je neakceptovateľnou nepravosťou, odmietame ho prijať. Výzva k Novému medzinárodnému ekonomickému poriadku vyjadruje oprávnenú frustráciu tretieho sveta.

Jasnejšie sme porozumeli spojitosti medzi zdrojmi, príjmami a konzumom: ľudia často hladujú, pretože si nemôžu dovoliť kúpiť jedlo a preto, že nemajú prístup k moci. Preto oceňujeme rastúci dôraz kresťanských spoločností na rozvoj namiesto príspevkov, pretože transfer personálu a vhodnej technológie umožní ľuďom dobre využívať ich vlastné zdroje a zároveň zachovávať si vlastnú dôstojnosť. Sme odhodlaní štedrejšie podporovať projekty ľudského rozvoja. Tam, kde ide o ľudské životy, tam by nikdy nemal byť nedostatok financií.

Zásadnou je však činnosť vlád. Tí z nás, ktorí žijú v bohatých národoch, sa hanbia za to, že naše vlády poväčšine zlyhali v dosiahnutí svojich cieľov týkajúcich sa oficiálnej rozvojovej pomoci, udržiavani núdzových zásob potravín alebo uvoľnení obchodnej politiky.

Nadobudli sme presvedčenie, že v mnohých prípadoch nadnárodné spoločnosti oslabujú miestnu iniciatívu v krajinách, v ktorých pracujú, a snažia sa brániť akýmkoľvek zásadným zmenám vo vláde. Sme presvedčení, že by mali byť viac kontrolované a zodpovedať sa.

7. Spravodlivosť a politika

Sme taktiež presvedčení, že súčasná situácia spoločenskej nespravodlivosti je Bohu tak odporná, že je nevyhnutná veľká zmena. Nie že by sme verili v pozemskú utópiu. Ale nie sme ani pesimisti. Zmena môže nastať, hoci nie len cez samotný záväzok k prostému životnému štýlu či projekty ľudského rozvoja.

Chudoba a nadbytok bohatstva, militarizmus a zbrojársky priemysel a nespravodlivé rozdelenie kapitálu, pozemkov a zdrojov sú záležitosťou moci a bezmocnosti. Bez presunu moci

prostredníctvom štrukturálnych zmien sa tieto problémy nedajú vyriešiť.

Kresťanská cirkev, spolu so zvyškom spoločnosti, je nevyhnutne zapojená do politiky, ktorá je „umením žiť v spoločnosti.“ Kristovi služobníci musia vyjadrovať jeho vládu svojou politickou, spoločenskou a ekonomickou oddanosťou a svojou láskou k blížnym tým, že sa zapoja do politického diania. Ako teda môžeme prispieť k zmene?

Po prvé, budeme sa modliť za mier a spravodlivosť, ako káže Boh. Po druhé, budeme sa snažiť vzdelávať kresťanov i v morálnych a politických veciach, a tým rozjasňovať ich vnímanie a zvyšovať ich očakávania. Po tretie, budeme konať. Niektorí kresťania sú povolani k špeciálnym úlohám vo vláde, ekonomike alebo rozvoji. Všetci kresťania sa musia podieľať na aktívnom zápase o vytvorenie spravodlivej a zodpovednej spoločnosti. V niektorých prípadoch poslušnosť Bohu vyžaduje odpor voči nespravodlivému spoločenskému poriadku. Po štvrté, musíme byť pripravení trpieť. Ako nasledovníci Ježiša, Trpiaceho Služobníka, vieme, že služba vždy zahrňuje utrpenie.

Zatiaľ čo osobný záväzok k zmene nášho životného štýlu je bez politickej aktivity za zmenu nespravodlivých systémov neefektívny, politická aktivita bez osobného záväzku je bez integrity.

8. Evanjelizácia

Nesmierne nám záleží na obrovských miliónoch neevanjelizovaných ľudí vo svete. Nič, čo sme povedali o životnom štýle či nespravodlivosti, nezmenšuje nutnosť vytvárať evanjelizačné stratégie vhodné pre rôzne kultúrne prostredia. Nesmieme prestať hlásať Krista ako Spasiteľa a Pána naprieč svetom. Cirkev ešte neberie vážne svoje povolanie byť svedkami „po kraj zeme“ (Skutky 1:8).

Takže povolanie k zodpovednému životnému štýlu sa nesmie oddeliť od povolania k zodpovednému svedectvu. Pretože hodnovernosť našej správy je

výrazne zmenšená kedykoľvek jej svojim vlastným životom odporujeme. Nie je možné s integritou ohlasovať Kristovo spasenie, ak nás očividne nezachránil od chamtivosti; ani jeho vládu, ak nie sme dobrými správcami svojho majetku; ani jeho lásku ak si pred núdzovými zatvoríme srdcia. Keď kresťanom záleží na sebe navzájom a na ľuďoch trpiacich nedostatkom, Ježiš Kristus sa stáva viditeľne príťažlivejším.

V kontraste k tomuto je honosný životný štýl niektorých západných evanjelistov, keď navštevujú tretí svet, pochopiteľne pre mnohých urážajúci. Veríme, že ak by kresťania všeobecne žili prosto, uvoľnilo by sa značné množstvo finančných a ľudských zdrojov na evanjelizáciu i rozvoj. Takže našim záväzkom k prostému životnému štýlu sa nanovo celým srdcom zaväzujeme k svetovej evanjelizácii.

9. Pánov návrat

Starozmluvní proroci odsudzovali modloslužbu a nespravodlivosť Božieho ľudu a taktiež varovali pred jeho prichádzajúcim súdom. Podobné odsúdenia a varovania sú v Novej zmluve. Pán Ježiš sa čoskoro vráti aby súdil, zachránil a vládol. Jeho súd postihne chamtivých (ktorí sú modloslužobníkmi) a všetkých utláčateľov. Pretože ten deň zasadne Kráľ na svoj trón a oddelí zachránených od stratených. Tí, ktorí mu slúžili službou jednému z posledných zo svojich núdzných bratov a sestier, budú zachránení, pretože skutočnosť zachraňujúcej viery sa prejavuje slúžiacou láskou. Ale tí, ktorí sú neustále ľahostajní voči biede núdzných, a tak voči Kristovi v nich, budú nenávratne stratení (Matúš 25:31-46). Všetci potrebujeme znova počuť toto Ježišovo vážne varovanie a nanovo sa odhodlať slúžiť mu službou biednym. Preto vyzývame našich spolu-kresťanov všade, aby robili to isté.

Naše uznesenie

A tak oslobodení obeťou nášho Pána Ježiša Krista, poslušní jeho povola-

niu, s úprimným súcitom s chudobnými a vedomí si dôležitosti evanjelizácie, rozvoja a spravodlivosti a s vážnym očakávaním súdneho dňa, sa pokorne zaväzujeme osvojiť si spravodlivý a prostý životný štýl, navzájom sa v ňom podporovať a povzbudzovať ďalších, aby sa k nám v našom záväzku pridali.

Vieme, že potrebujeme čas, aby sme premysleli jeho dôsledky a že táto úloha nebude ľahká. Nech nám všemocný Boh dá milosť byť vernými. Amen.¹

*

¹ Evanjelicálny záväzok k prostému životnému štýlu bol napísaný a schválený Medzinárodnou konferenciou o prostom životnom štýle, ktorá sa konala v anglickom Hoddesdane 17.-24. marca 1980. Konferencia bola sponzorovaná Odborom pre etiku a spoločnosť pri Teologickom výbore Svetového evanjelicálneho spoločenstva (predseda Dr. Ronald Sider) a Lausannskou teologickou a vzdelávacou skupinou Lausannského výboru pre evanjelizáciu (predseda Rev. John Stott). Ďakujem administratívne sekretárovi Teologického výboru Svetového evanjelicálneho spoločenstva za dovoľenie použiť toto vyhlásenie.

Veľký obrat

David O. Moberg

Spoločenské dejiny Anglicka a Spojených štátov jasne ukazujú, že evanjelikálne kresťanstvo zohralo dôležitú úlohu jednak pri spoločenskej obnove ako i pri spoločenskom blahobyte. Napríklad Earle E. Cairns ukázal hlboký dopad evanjelikálnych kresťanov na zrušenie otroctva, reformu väzníc, ľudské zaobchádzanie s mentálne chorými a lepšie pracovné podmienky pre robotníkov v priemysle.¹ Boli veľmi dôležitými pri formovaní mnohých konkrétnych princípov a spôsobov sociálnej práce, ktoré dnes platia.²

Mnohé spoločnosti snažiace sa o blahobyt boli založené evanjelikálmi, aby zmiernili následky spoločenského zla.³ Niektoré vznikli zo súcitu, ktorý podnietili prebudeneckí kazatelia v devätnástom storočí. V spoločenských veciach zastávali „liberalizmus,“ pretože rozpoznali spoločenský kontext, spoločenské dôsledky, spoločenské príčiny a spoločenský dopad osobného hriechu. Prebudenecké hnutie 19. storočia jasne súviselo s napĺňaním kresťanskej spoločenskej zodpovednosti.⁴ Napríklad vplyv Charlesa G. Finneyho na centrum New Yorku v polovici dvadsiatych rokov devätnásteho storočia bol taký veľký, že táto oblasť ešte dlho zostala bohatým zdrojom dobročinných postojov a prostriedkov.⁵

¹ Earle E. Cairns, *Saints and Society* (Chicago: Moody Press, 1960). Pozri tiež Bertram Wyatt-Brown, *Lewis Tappan and the Evangelical War against Slavery* (Cleveland: Press of Case Western Reserve University, 1969).

² Kathleen Heasman, *Evangelicals in Action: An Appraisal of Their Social Work in The Victorian Era* (London: Geoffrey Bles, 1962).

³ Robert H. Bremmer, *From the Depths: The Discovery of Poverty in the United States* (New York: New York University Press, 1956), obzvlášť str. 26-35, 41-42, 57-61, a Charles I. Foster, *An Errand of Mercy* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1960).

⁴ Timothy L. Smith, *Revivalism and Social Reform* (Nashville: Abingdon Press, 1957), obzvlášť str. 148-224.

⁵ Clifford S. Griffin, *Their Brothers' Keepers: Moral Stewardship in the United States, 1800-1865* (New Brunswick, N. J.: Rutgers University Press, 1960), s. 48.

Keď evanjelikáli vstúpili do slumov, aby získavali duše, z prvej ruky získali predstavu o podmienkach, v ktorých ľudia žili, a rýchlo k svojej činnosti pridali aktivity na podporu spoločenského blaha. A tak takí veľkí evanjelikálni vodcovia ako F. B. Meyer, John H. Jowett, Charles H. Spurgeon a T. deWitt Talmadge zohrali dôležitú úlohu pri zakladaní evanjelizačných misií, úradov práce, sirotincov a iných orgánov pre starostlivosť o chudobných. Rozpoznali, že obrátení ľudia potrebovali hmatateľnejšiu pomoc ako len požehnanie „Choď a viac nehreš.“ Založili domovy Florence Cirttenton (pomoc pre prostitútky a tehotné ženy), Armádu spásy, priemyselné inštitúty, školy pre imigrantov a iné spoločnosti, programy a služby pre spodnú triedu a iných ľudí postihnutých nepriaznivými okolnosťami. Usilovali sa o právo pracovníkov štrajkovať za vyššie platy, o zákony obmedzujúce detskú prácu a zabráňujúce zneužívaniu žien. Vnímali chudobných ako obeť okolností, ktorí nenesli vinu na svojom údele a bojovali o hodnotu padlých žien. Pretože boli skutočnými priateľmi chudobných a aktívne im pomáhali naplniť ich materiálne a fyzické potreby, ich evanjelizačné snaženie medzi nimi bolo efektívne. Priniesli evanjelium o spásu, ale taktiež sa z časti zaslúžili o zásadné spoločenské reformy devätnásteho a raného dvadsiateho storočia. Ich veľký počet a vášnivá oddanosť z nich urobili najdôležitejšiu silu v prvej národnej vojne proti chudobe.⁶

Armáda spásy a iné nové evanjelikálne denominácie boli zamerané hlavne na znevýhodnených. Napríklad Nazarénska cirkev bola založená s hlavným cieľom kázať svätosť chudobným. Ich prvá tlačovina obsahovala verš

⁶ Norris A. Magnuson, *Salvation in the Slums: Evangelical Social Welfare Work, 1865-1920* (Minneapolis) Ph.D. dissertation, Dept. of History, University of Minnesota, 1968.

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto najmenších bratov, mne ste urobili.“ Snažili sa, nielen cez evanjelizáciu v zhromaždení a pri návštevách od dverí k dverám, ale i cez mestské misie, rozdávanie jedla, poskytovanie prístrešia a šatstva, priamu starostlivosť o chudobných, potešovanie umierajúcich, navštevovanie chorých a uväznených, zriaďovanie útočísk pre nechcené matky a iné formy služby núdnym, zakladať „centrá svätého ohňa“, ktorý mal pomôcť zvrátiť prívál spoločenského zla.⁷

Priame poznanie chudoby spojené s kresťanským súcitom zachránilo mnoho našich evanjelikálnych predchodcov od postoja, ktorý vníma nešťastie výlučne ako výsledok osobného zlyhania a hriechu.

Skutočnosť „štrukturálnej chudoby,“ ktorá vyplýva zo samotnej inštitučnej organizácie v priemyselnej spoločnosti, však nebola tak skoro jasná všetkým. Táto priemyselná spoločnosť mala silnú tendenciu vnímať kresťanskú spoločenskú zodpovednosť iba ako zodpovednosť za *blahobyť*, ktorý mal odstrániť už existujúce problémy, a nie ako zodpovednosť za *sociálnu prácu*, ktorá mala preniknúť ku koreňom problémov v snahe zabrániť im spôsobiť viac škody. Individualistické a moralistické zameranie pôsobilo, že sa na zdroje pozerali z pozície osobného dobra a zla a boli slepí voči spoločenským príčinám, ktoré sa nedali priamo pripísať jednotlivcom. Avšak ich snaha hovoriť za znevýhodnených a ochraňovať záujmy robotníckej triedy z mnohých spravili hrdinov chudobných.

Veľký obrat

Zhruba od roku 1910 do tridsiatych rokov dvadsiateho storočia však prebehol zásadný posun v postoji evanjelikálov k spoločenským záležitostiam, posun, ktorý historik Timothy L. Smith vo svojich prednáškach nazval „Veľký ob-

rat.“ Napríklad nazarénski vedúci, ktorí boli veľmi naklonený robotníckemu hnutiu, sa po Prvej svetovej vojne postavili proti nemu. Ich sieť spoločenského blaha trpela stále narastajúcim zanedbávaním. Ak i došlo k vyhláseniam o spoločenských záležitostiach, tieto vyhlásenia sa stratili v správach výborov o štandardoch osobného správania členov. Diakoniek ubudlo a ich vplyv sa zmenšil a snahy o prohibíciu alkoholu boli po novom interpretované v súvislosti s osobným spasením namiesto spoločenskej obnovy.⁸

Iné evanjelikálne skupiny podobne opustili svoje liberálne politické a ekonomické stanoviská. Intenzívny záujem o sociálne služby zo strany raných členov Kresťanskej a misijnej aliancie sa rýchlo a nenápadne dostal do sporu s jej zakladateľom, zrejme preto, že konkuroval inštitučným zámerom nového spoločenstva.⁹

Paralelný obrat nastal v Episkopálnej cirkvi. Medzi rokmi 1880 a 1910 sa postavilo veľa farských domov ako reakcia na fyzické, oddychové, vzdelávacie a iné spoločenské potreby imigrantov a robotníkov. So svojou bežnou výškou päť alebo šesť poschodí obsahovali triedy, spoločenskú miestnosť, kuchyňu, salóny, telocvičňu a dokonca i biliardové miestnosti. Boli navrhnuté tak, aby naplňali potreby druhých, a pre svojich vlastných členov boli len druhotné. Ale po Prvej svetovej vojne sa ich využitie presunulo viac k farníkom zameraným na svoje zábery.¹⁰

Izolacionizmus, ktorý nastal po Prvej svetovej vojne, rastúci pesimizmus ľudí, ktorí predtým verili v nezvratné napredovanie človeka, a ďalšie početné nezvyčajné aspekty vtedajšej americkej spoločnosti zrejme zohrali istú rolu v tomto komplexnom vývoji, ale naša analýza a príklady ukazujú, že iné faktory sa zdajú byť logickejšim vysvetlením Veľkého obratu.

*

⁷ Timothy L. Smith, *Called unto Holiness: The Story of the Nazarenes*, (Kansas City, Mo.: Nazarene Publishing House, 1962), obzvlášť str. 113-116, 200-203.

⁸ Tamtiež, str. 318.

⁹ Magnuson, *op. cit.*

¹⁰ Urban T. Holmes III, *The Future Shape of Ministry* (New York: Seabury Press, 1971), str. 116-119.

KROK 4: PRÍPRAVA VLASTNEJ ODPOVEDE

Aké sú tvoje prvotné závery?

Duchovné formovanie

- Meditujte o Žalme 146. Všimnite si, že autor žalmu rámcuje svoj výrok o Božom zásahu v prospech chudobných a utláčaných (verše 7-9) teologickými konceptmi jednak o spasení (v.6) a jednak o Božej vláde (v.10). Premýšľajte o tom, ako a prečo je Boží záujem o utláčaných spojený s týmito veľkými témami. Zažívate osobne požehnanie opísané vo veršoch 5-7?

Hlbšie porozumenie

- Dva z najhorších problémov, ktorým dnešná kultúra čelí, sú chudoba a rasizmus. Vyberte si jeden z nasledujúcich projektov súvisiacich s týmito témami a zrealizujte ho v najbližších týždňoch:
 - Opíšte konkrétny príklad chudoby alebo rasizmu a navrhňte niekoľko spôsobov, ako by kresťan mohol efektívne komunikovať evanjelium holistickým spôsobom v rámci daného kontextu.
 - Navštívte etnický zbor alebo pomôžte pri nejakom projekte na pomoc okoliu (napr. výdaj jedla núdznym alebo domov pre týrané ženy) a opíšte, čo ste sa pri tom naučili.

Zručnejšia služba

- Premýšľajte o tom, aké zdroje (ľudské, finančné, atď.) má váš zbor k dispozícii pre sociálnu službu. Aké konkrétne príležitosti na službu máte? Navrhňte niekoľko spôsobov realizácie sociálnej zložky misie cirkvi a buďte pripravený sa o ne podeliť s ostatnými účastníkmi kurzu.

KROK 5: DISKUSIA O TÉME

Čo sa môžeme naučiť jeden od druhého?

1. Premýšľajte o prvom Príklade zo života v tejto téme. Dávid sa stretáva s Jánovým presvedčením, ktoré je vlastne niektorým evanjelikálom, že sociálna práca nie je oprávnenou časťou misie cirkvi. Súhlasíte alebo nesúhlasíte s týmto postojom na základe toho, čo ste sa v tejto téme naučili? Vysvetlite svoju odpoveď.
2. V druhom Príklade zo života Kristína nevie prísť na to, čo pri Ruženke nevyšlo. Prečo typická evanjelizácia neoslovila človeka ako Ruženka?
3. Aký je vzťah medzi sociálnou aktivitou a Božou vládou?
4. Pomohol vám Mobergov *Velký obrat* lepšie pochopiť zdroj vašich postojov týkajúcich sa chudoby a sociálnej práce (alebo práce vášho zboru)? Ako?
5. Ako by mal vyzeráť vyvážený vzťah medzi evanjelizáciou a záujmom o sociálnu službu? Ako ho môžu zbory vo svojich programoch dosiahnuť?
6. Uprednostňuje Boh chudobných a utláčaných? Sú nejakým spôsobom lepší ako bohatí?
7. Mal by kresťan uprednostňovať vyslovene kresťanské charitatívne organizácie pred sekulárnymi, ktoré robia to isté (napríklad Armádu spásy pred Červeným krížom)? Prečo alebo prečo nie?
8. Zodpovedá váš životný štýl (alebo záväzky vášho zboru) biblickým princípom spravodlivosti a súcitu? Aké zmeny by ste mohli urobiť, aby ste svoj život viac zosúladiť s Božím záujmom o chudobných a utláčaných?

KROK 6: PRAKTICKÉ ČINY POSLUŠNOSTI

Aké dôsledky vyplývajú z tejto témy?

1. Ako diskusia zmenila vaše pôvodné zmýšľanie o tejto téme?

2. Vnímate, že vás Boh vedie k zmene v niektorej z nasledujúcich oblastí?
 - Postoje (rasové očierňovanie, nepriateľstvo voči bezdomovcom atď.)
 - Finančné priority (prispievanie na kresťanské charitatívne organizácie, vzdávanie sa nákladných koníčkov, atď.)
 - Využívanie času (dobrovoľnícka práca na nejakom komunitnom projekte, čas venovaný deťom z okolia, atď.)

3. Ako plánujete zrealizovať tieto zmeny? Podelte sa o svoj plán so svojim dôverníkom a požiadajte ho o vzťah vzájomnej zodpovednosti ohľadom neho.

4. Ako môžete pomôcť svojmu zboru lepšie naplňať sociálnu zložku svojej misie? Kde to má začať?

Tento študijný materiál a jeho kópie poskytuje slovenský vydavateľ užívateľom bezplatne. Jeho vydávanie však má svoje náklady. Pomôžte nám, ak ako vďačný používateľ tejto lekcie svojim príspevkom podporíte prípravu a vydanie ďalších kurzov. Ďakujeme Vám. Podrobnejšie informácie o podpore na: www.cb.sk/index.php/kniznica/zborova-kola

POZNÁMKY